SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1459

av Anna Wallentheim (S)

En starkare livemusikscen och klubbkultur

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en svensk motsvarighet till agent of change-principen i plan- och bygglagstiftningen, med beaktande av miljöbalkens bestämmelser, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utveckla en särskild nationell vägledning för bedömning av ljud från livemusik, klubbar och andra kultur- och nöjesverksamheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna till riktade stöd för ljudisolering och andra bullerförebyggande åtgärder i kultur- och nöjeslokaler och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett levande kulturliv är en förutsättning för attraktiva städer. Livemusik, klubbar, konsertlokaler och andra kulturverksamheter skapar mötesplatser, ger nya artister möjlighet att utvecklas och bidrar till företagande, besöksnäring och en levande stadsmiljö. För många är mindre musikscener och klubbar den första kontakten med ett professionellt musikliv. Dessa verksamheter är därför en viktig del av Sveriges kulturella infrastruktur.

Samtidigt uppstår återkommande konflikter mellan musik- och nöjesverksamheter och närliggande bostäder, inte minst när städer förtätas och nya bostäder byggs intill etablerade scener. Det kan leda till kostsamma anpassningar, begränsningar och i värsta fall att verksamheter tvingas stänga.

Människors rätt till en god boendemiljö och skydd mot skadligt buller ska värnas. Men det måste också vara möjligt att planera städer där bostäder, musikscener och nattliv kan samexistera. Det kräver tydligare ansvarsfördelning, mer ändamålsenliga bedömningar av kulturljud och bättre förutsättningar för verksamheterna att vidta bullerförebyggande åtgärder.

Den så kallade agent of change-principen innebär att den som genomför en förändring som skapar en ny konflikt mellan verksamheter och boende också ska ta ansvar för att förebygga störningar. Om nya bostäder byggs intill en etablerad konsertlokal bör behovet av ljudisolering och andra skyddsåtgärder därför beaktas redan vid planering och byggnation.

Sverige bör se över möjligheten att införa en motsvarande princip i plan- och bygglagstiftningen, med beaktande av miljöbalkens bestämmelser. En sådan modell skulle kunna ge fastighetsägare, byggherrar, arrangörer och boende större förutsägbarhet och minska risken för att etablerade kulturverksamheter tvingas begränsa sin verksamhet till följd av ny bebyggelse.

Principen bör samtidigt innebära att nya musik- och nöjesverksamheter tar ansvar för att förebygga störningar när de etableras nära befintliga bostäder. Målet är inte att ge kulturen företräde framför boendemiljön, utan att förebygga konflikter genom att ansvaret blir tydligt från början.

Det finns också behov av en tydligare och mer enhetlig bedömning av ljud från livemusik, klubbar, konserter och andra kulturverksamheter. Musik och sorl skiljer sig från exempelvis industriellt verksamhetsbuller genom ljudens karaktär, variation och tidsmässiga förläggning. Bedömningarna behöver därför ta hänsyn till verksamheternas särskilda förutsättningar, samtidigt som människors hälsa skyddas.

Regeringen bör se över möjligheten att ta fram en särskild nationell vägledning för kulturljud. Den bör ge kommuner och tillsynsmyndigheter bättre stöd för likvärdiga och förutsägbara bedömningar och tydliggöra hur kulturverksamheternas förutsättningar kan vägas in. En gemensam vägledning kan minska osäkerheten för både verksamhetsutövare och boende och motverka att liknande verksamheter bedöms olika i olika delar av landet.

Ljudisolering och andra tekniska åtgärder kan också vara avgörande för att en musik- eller nöjesverksamhet ska kunna bedrivas långsiktigt utan att omgivningen utsätts för oacceptabla störningar. Sådana investeringar kan dock vara kostsamma, särskilt för mindre och oberoende scener med begränsade ekonomiska resurser.

Regeringen bör därför undersöka möjligheterna till riktade stöd för ljudisolering och andra bullerförebyggande åtgärder i kultur- och nöjeslokaler. Stöden skulle kunna bidra till att förebygga konflikter, förbättra ljudmiljön och ge fler verksamheter möjlighet att fortsätta erbjuda konserter, klubbkvällar och andra kulturevenemang.

Sveriges städer ska kunna växa utan att förlora de musikscener, klubbar och mötesplatser som gör dem levande och attraktiva. Det kräver att bostadsbyggande och kulturverksamhet hanteras långsiktigt och att konflikter förebyggs innan de leder till nedläggningar eller begränsningar.

Genom att se över möjligheten till en svensk motsvarighet till agent of change-principen, utveckla en nationell vägledning för kulturljud och undersöka riktade stöd för ljudisolering kan regeringen stärka förutsättningarna för en livskraftig livemusikscen och klubbkultur. På så sätt kan kulturens betydelse för städerna värnas samtidigt som människors rätt till en god boendemiljö upprätthålls.

Anna Wallentheim (S)